

TẬP LÀM VĂN

NHÂN VẬT TRONG TRUYỆN

I – MỤC ĐÍCH, YÊU CẦU

1. HS biết : Văn kể chuyện phải có nhân vật. Nhân vật trong truyện là người, là con vật, đồ vật, cây cối,... được nhân hoá.

2. Tính cách của nhân vật bộc lộ qua hành động, lời nói, suy nghĩ của nhân vật.
3. Bước đầu biết xây dựng nhân vật trong bài kể chuyện đơn giản.

II – ĐỒ DÙNG DẠY – HỌC

- Ba, bốn tờ phiếu khổ to kẻ bảng phân loại theo yêu cầu của BT.I.1.
- *VBT Tiếng Việt 4, tập một* (nếu có).

III – CÁC HOẠT ĐỘNG DẠY– HỌC

A – KIỂM TRA BÀI CŨ : GV hỏi HS : *Bài văn kể chuyện khác các bài văn không phải là văn kể chuyện ở những điểm nào ?* (Đó là bài văn kể lại một hoặc một số sự việc liên quan đến một hay một số nhân vật nhằm nói lên một điều có ý nghĩa.)

B – DẠY BÀI MỚI

1. Giới thiệu bài : Trong tiết TLV trước, các em đã biết những đặc điểm cơ bản của một bài văn kể chuyện, bước đầu tập xây dựng một bài văn kể chuyện. Tiết TLV hôm nay giúp em nắm chắc hơn cách xây dựng nhân vật trong truyện.

2. Phân Nhận xét

Bài tập 1

- Một HS đọc yêu cầu của bài.
- Một HS nói tên những truyện các em mới học (*Dế Mèn bênh vực kẻ yếu, Sự tích hồ Ba Bể*).
- HS làm bài vào vở hoặc VBT.
- GV dán bảng 3, 4 tờ phiếu khổ to ; mời 3, 4 em lên bảng làm bài. Cả lớp và GV nhận xét, chốt lại lời giải đúng :

Nhân vật / Tên truyện	Dế Mèn bênh vực kẻ yếu	Sự tích hồ Ba Bể
Nhân vật là người		– hai mẹ con bà nông dân – bà cụ ăn xin – những người dự lễ hội
Nhân vật là vật (con vật, đồ vật, cây cối,...)	– Dế Mèn – Nhà Trò – bọn nhện	giao long

Bài tập 2 (Nhận xét tính cách nhân vật. Căn cứ nêu nhận xét)

HS đọc yêu cầu của bài, trao đổi theo cặp, phát biểu ý kiến. VD :

- Trong *Dế Mèn bênh vực kẻ yếu* : Nhân vật Dế Mèn khảng khái, có lòng thương người, ghét áp bức bất công, sẵn sàng làm việc nghĩa để bênh vực

những kẻ yếu. Căn cứ để nêu nhận xét trên : lời nói và hành động của Đế Mèn che chở, giúp đỡ Nhà Trò.

– Trong *Sự tích hồ Ba Bể* : Mẹ con bà nông dân giàu lòng nhân hậu. Căn cứ nêu nhận xét : cho bà cụ ăn xin ăn, ngủ trong nhà, hỏi bà cụ cách giúp người bị nạn, chèo thuyền cứu giúp những người bị nạn lụt.

3. Phần Ghi nhớ

– Ba, bốn HS đọc nội dung phần Ghi nhớ trong SGK. Cả lớp theo dõi.

– GV nhắc các em học thuộc phần Ghi nhớ.

4. Phần Luyện tập

Bài tập 1

– Một HS đọc nội dung BT1 (đọc cả câu chuyện *Ba anh em* và từ được giải nghĩa).

– Cả lớp đọc thầm lại, quan sát tranh minh hoạ (ba anh em hành động rất khác nhau sau bữa ăn).

– HS trao đổi, trả lời các câu hỏi. GV có thể bổ sung câu hỏi : *Bà nhận xét về tính cách của từng cháu như thế nào ?*

Lời giải :

+ Nhân vật trong truyện là ba anh em Ni-ki-ta, Gô-sa, Chi-ôm-ca và bà ngoại.

+ Nhận xét của bà về tính cách từng đứa cháu : Ni-ki-ta chỉ nghĩ đến ham thích riêng của mình. Gô-sa lười nhác. Chi-ôm-ca nhân hậu, chăm chỉ.

+ Em đồng ý với nhận xét của bà về tính cách của từng cháu.

+ Bà có nhận xét như vậy là nhờ quan sát hành động của mỗi cháu :

• Ni-ki-ta ăn xong là chạy tót đi chơi, không giúp bà dọn bàn.

• Gô-sa lén hắt những mẩu bánh vụn xuống đất để khỏi phải dọn bàn.

• Chi-ôm-ca thương bà, giúp bà dọn dẹp. Em còn biết nghĩ đến cả những con chim bồ câu, nhặt mẩu bánh vụn trên bàn cho chim ăn.

Bài tập 2

– Một HS đọc nội dung BT2.

– GV hướng dẫn HS trao đổi, tranh luận về các hướng sự việc có thể diễn ra, đi tới kết luận :

+ Nếu bạn nhỏ biết quan tâm đến người khác, bạn sẽ chạy lại, nâng em bé dậy, phủi bụi và vết bẩn trên quần áo em, xin lỗi em, dỗ em nín khóc...

+ Nếu bạn nhỏ không biết quan tâm đến người khác, bạn sẽ bỏ chạy, hoặc tiếp tục chạy nhảy, nô đùa..., mặc em bé khóc.

– HS suy nghĩ, thi kể. Cả lớp và GV nhận xét cách kể của từng em, kết luận bạn kể hay nhất.

VD : Bạn Nam lớp em đang nô đùa, chạy nhảy với bạn bè trong sân trường, vô tình chạy xô vào bé Thanh lớp 1. Thanh loạng choạng, ngã úp mặt xuống sân cỏ, bật khóc. Nam hốt hoảng chạy lại, đỡ Thanh đứng dậy, dỗ em nín khóc. Sau đó, Nam lấy ra một cái kẹo và bảo : "Anh đền em cái kẹo này để xin lỗi em nhé !"

5. Củng cố, dặn dò

- GV nhận xét tiết học. Khen những HS học tốt.
- Nhắc HS học thuộc nội dung cần ghi nhớ trong bài học.